

The Local Preposition "in" in Teaching German as a Foreign Language: A Corpus Linguistic Analysis

Assist. Prof. Dr. Selma Akol Göktaş

Trakya University – Türkiye
ORCID: 0000-0002-1755-1322
selmaakol@trakya.edu.tr

Abstract

When learning a foreign language, the whole grammatical structure of that language is also learned along with the language. One of these grammar structures is the subject of grammar, which is called "Lokalpräpositionen (local prepositions)" in German textbooks or grammar books. These prepositions can be counted as "aus, bei, mit, nach, von, auf, in, etc.". These prepositions sometimes show similarities with the prepositions in Turkish and sometimes create great differences. Because two languages from different language families do not always overlap in the grammar topics. In this study, the frequency of use of the preposition "in" is analysed in the Deutscher Wortschatz and DWDS corpora, and how often it is used with which words in the context of localisation are examined. The aim of the study is to examine how often the preposition "in" is used and to reveal which words are most often included in the same sequence. Case study design, one of the qualitative research designs, was also used in the research. The DWDS corpus and the "Deutscher Wortschatz" portal were used as data analysis and data collection tools. The study is limited to the preposition "in", which is one of the most commonly used prepositions in German. Descriptive analysis and document analysis were used to analyse the data. The results are as follows: According to the DWDS corpus, the preposition "in" has a frequency of 6, which is the highest degree of frequency. It is also found in a frequency of 1 according to Deutscher Wortschatz. It has been determined that it is most often in the same sequence as the words "der, den, Deutschland, diesem, einem, Richtung, Berlin, dieser, Europa, die, etc." The study is an example of a corpus linguistic analysis of other local prepositions, and the results were evaluated in the context of German as a foreign language.

Keywords: German local prepositions, Preposition "in", German as a Foreign language, corpus linguistic Analysis

**E-International
Journal of Educational
Research**

Vol: 14, No: 5, pp. 494-508

Research Article

Received: 2023-09-24
Accepted: 2023-10-20

Suggested Citation

Akol-Göktaş, S. (2023). The local preposition "in" in teaching german as a foreign language: A corpus linguistic analysis, *E-International Journal of Educational Research*, 14 (5), 494-508. DOI: <https://doi.org/10.19160/e-ijer.1365404>

Extended Abstract

Problem: People learn their mother tongue from their parents, but in order to improve it or to learn a foreign language, they often need to be in an educational environment. In this respect, language education is a branch of science or discipline born from the fields of linguistics and pedagogy. Language Education is divided into the fields of Mother Tongue and Foreign Language Education. For Turkey, Foreign Language Education includes all languages other than Turkish. One of these languages is German, and the production of knowledge in this field is provided by the Field/Discipline of German Education (Toprakçı, 2016). In educational terms, every teaching or learning activity has common and different methods, techniques, tools and materials (Toprakçı, 2017). The same is true for foreign language teaching and learning. There are many languages spoken in the world and these languages have their own unique structures, sentence patterns, usage areas and alphabets. Languages that are similar to each other are grouped under the same language family. For example, German and Turkish belong to different language families. While languages such as Turkish and Korean have an agglutinative language structure, languages such as German and English are inflected languages in which words change within themselves. Therefore, learning languages from different language families is challenging for individuals. Individuals also learn the rules of a language. These rules help them to understand the structure of the language. One of the German grammar topics to be learned is the grammar topic called "Lokalpräpositionen (local prepositions)" in German. Prepositions have been the subject of many studies due to their functions and meanings in sentences. In their study, Schröder, Araújo-Filho and Barbosa (2014) reviewed the studies of many researchers on prepositions. Lyons (1977), one of these researchers, emphasises that prepositions come from the word "Localismus". Lyons (1977) emphasises in his study that localism is basically based on the hypothesis that "expressions denoting place are grammatically and semantically more basic than various non-place denoting expressions" and thus can be used as "structural templates" responsible for the formation of more lexical and grammatical concepts for locality (Lyons, 1977). Bellavia (2007) discussed the preposition "über" (above) in detail in his study and created a semantic network diagram to visualise the position of the preposition "über" in relation to its semantically related words. Miller and Johnson-Laird (1976) argue that locative notation is the basis for the emergence of temporal notation and define locality and its function as verbs that imply a change of state, in principle as verbs of motion. Ersen-Rasch (2009) also mentions the use of the German prepositions "in", "im", "an", "auf", "bei" and "um" in a locative expression. Kristinus (1961) categorises the German prepositions "in, auf, am, beim and um" as complex prepositions. These prepositions have many functions in sentences. For this reason, "local prepositions" have a great importance in the German language and are frequently used in sentences. Students have difficulty in using these structures and constructions because they do not always fulfill their full meaning in the Turkish language. One of these prepositions in German is the preposition "in" and its frequency of use is quite high. The aim of the study is to reveal the frequency and collocation analysis of the local preposition "in" by making a corpus linguistic analysis. It is thought that the results obtained will set an example for the research of other local prepositions in German. Another sub-goal of the study is to contribute to the use of corpus linguistic analysis results as materials and lecture notes in courses.

Learning and teaching German as a foreign language can be achieved by using various methods, adapting different materials and following today's technology. One of these new methods is corpus linguistics and the contribution of this new field of science to language teaching and learning. Corpus linguistic analysis and methods have many contributions such as using them in research, preparing course materials, making them available to students, and using them as a reference source. It is thought that this study will be important and exemplary in terms of using and preparing materials related to this subject. The questions of the research are as follows:

- What is the absolute and relative frequency of the local preposition "in" in the DWDS corpus?
- What is the frequency of the local preposition "in" in Deutscher Wortschatz?
- How often does the local preposition "in" used together with which words in Deutscher Wortschatz?

Method: This study was prepared in the case study design, one of the qualitative research designs. Why and how questions come to the fore in case studies. It allows one or more existing situations to be

examined in detail and handled in a holistic manner (Yıldırım & Şimşek, 2018). Case studies are conducted with the aim of identifying a current situation, addressing it in detail and understanding the situation (Hays, 2004). The research aims to reveal the degree of frequency and collocation analysis by conducting corpus linguistic analysis of the local preposition "in" in accordance with the case study design. In document analysis, data are obtained by coding existing documents and records related to the subject being researched according to a certain system. The classified codes are shown systematically and holistically (Çepni, 2010; Sak, et. al., 2021). Corpora are electronic archives created by bringing together spoken or written texts to analyze a language (Bubenhof, 2018; Kabatnik, 2020; Lemnitzer and Zinsmeister, 2015). However, the texts brought together for scientific research are not archived texts in their raw form, but rather archives that are combined with data information, systematically coded and linguistically annotated. These corpora, created with the use of computers and accessed through portals, allow the description of different aspects of language (Aksan, et. al., 2016; Bubenhof, 2009; Lüdeling and Kytö 2009; Scherer, 2006;). For these reasons, it was decided to use as data collection tools. Document analysis provides accessibility to a large sample. Descriptive analysis and document analysis were used to analyze the data. In descriptive research, it is about revealing the existing problem of the subject under investigation and examining the problem, situation or a phenomenon in depth (Çepni, 2010; Sönmez and Alacapınar, 2018). In this context, the preposition "in", which is frequently used in German, was analyzed on the DWDS and Deutscher Wortschatz platform, and its correct / incorrect spellings, frequency of use, usage examples and structure, and usage areas were examined.

Conclusions: In this study, a corpus linguistic analysis of the German local preposition "in" was conducted. In this context, quantitative and qualitative data analysis were used with DWDS and Deutscher Wortschatz data collection tools. Among the corpus linguistic analysis methods, frequency analysis and collocation analysis were used. According to the results of frequency analysis, it was concluded that the frequency of the local preposition "in" was high in both corpora and that it was a frequently used word: In the DWDS corpus, the word "in" has a frequency level of 6 and is among the most frequently used words with this level. Again, in the analysis of the chronological distribution of the word over time in the same corpus, the use of the word over the years has remained almost constant at the same rate according to its relative frequency (i.e. pMT, word frequency per million words), and it is a very frequently used word. This means that the word is a frequently used word regardless of the size or smallness of the corpus. The analysis resulted that the word's rank is 4 and its word frequency is 1 in Deutscher Wortschatz. From this, it is understood that the local preposition "in" is again a very frequently used word. The results of the analysis did not differ in terms of high frequency in both corpora. According to the results of the collocation analysis conducted in the Deutscher Wortschatz German News Corpus (2022), the 10 words in which the local preposition "in" is most frequently used in the same collocation are "der, den, Deutschland, einem, diesem, einer, Richtung, Ukraine, die and und". This word appeared 926,679 times most frequently in the same collocation with the word "der". This is followed by the words "den" 373,001 times, "Deutschland" 242,912 times and "einem" 192,276 times. When these collocations are examined, it is understood that the local and temporal meanings of the local preposition "in" come to the fore.

Suggestions: This word is found in many separate corpora containing different texts in German, and although its frequency of use varies slightly, it occurs very frequently in the texts. The word "in" is divided according to the Dornseiff (2020) dictionary and is included in the semantic groups 3.3 presence, position, 3.18 inside, in and 6.11 after, later. The word "in" is treated separately in the DWDS with two functions. Firstly, as a preposition (local), and secondly as adjectives in predicative (prädikativ) function and the meanings of "most fashionable, trendy". In total, the DWDS corpus provides 1,746,453 texts from 1900-1999 and 183,355 texts from 2000-2010, which are examples of the preposition "in" with different structures and elements. These text examples can be used for many purposes, such as as auxiliary resources in lessons, as grammatical study texts for teachers, as a reference source for students to practice pronunciation and improve their vocabulary. Corpus linguistics helps individuals to analyze words, phrases, nouns, verbs, prepositions, etc. in a more deeply and statistically. In German, counting and organizing words, word collocations and frequencies into ranking lists has a 150-year tradition that can be traced back to Wilhelm Kaeding and Helmut Meier. Reliable knowledge of the entries in such a ranking list allows students with a very limited vocabulary to recognize the important building blocks of

any text and to use meaningful groups together within the text. Knowing the ranking values and frequency of words also allows for comparisons in different corpora (Quasthoff and Richter, 2005). In particular, frequency and collocation information can be a guide for language learners. In addition, for language teachers, statistics on the occurrence of words in the same collocation can draw attention to such situations and can be used in a useful way in teaching.

Yabancı Dil Olarak Almanca Öğretiminde “in” Yerel Edatı: Derlem Dilbilimsel Bir İnceleme

Dr. Öğr. Üyesi Selma Akol Göktaş
Trakya Üniversitesi– Türkiye
ORCID: 0000-0002-1755-1322
selmaakol@trakya.edu.tr

Özet

Yabancı bir dil öğrenilirken o dilin bütün dilbilgisi yapısı da dil ile birlikte öğrenilmektedir. Bu dilbilgisi yapılarından birisi de Almanca ders kitaplarında veya dil bilgisi kitaplarında “Lokalpräpositionen (yerel edatlar)” olarak adlandırılan dil bilgisi konusudur. Bu edatlar “aus, bei, mit, nach, von, seit, zu, an, neben, auf, hinter, in, unter, vor ve zwischen” olarak sayılabilir. Bu edatlar bazen Türkçe ile benzerlik göstermekte bazen ise büyük ayrımlar oluşturmaktadır. Çünkü farklı dil ailesine sahip iki dilde her zaman dil bilgisi konuları örtüşmemektedir. Bu çalışmada, “in” edatının Deutscher Wortschatz ve DWDS derlemlerinde kullanım sıklıkları, yerleştirme bağlamında hangi kelimelerle ne sıklıkla kullanıldıkları incelenmiş ve derlem dilbilimsel açıklamalar getirilmeye çalışılmıştır. Çalışmanın amacı “in” edatının ne kadar sıklıkla kullanıldığını inceleyerek, en sık hangi kelimelerle birlikte aynı dizimde yer aldığını ortaya koymaktır. Araştırmada nitel araştırma desenlerinden durum çalışması deseninden faydalanılmıştır. DWDS derlemi ile “Deutscher Wortschatz” portalı, veri analizi ve veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Çalışma, Almancada en çok kullanılan edatlardan biri olan ve “içinde” anlamını taşıyan “in” edatı ile sınırlandırılmıştır. Verilerin analizinde ise betimsel analiz ve doküman analizinden faydalanılmıştır. Derlemlerin oluşturulmasında sözlü ve yazılı metinler belirli bir sisteme göre kodlanarak elektronik ortamda arşivlenmektedir. Derlemlerde yapılan analizlerden elde edilen sonuçlar şu şekildedir: “in” edatının DWDS derlemine göre en yüksek derece olan 6 sıklık derecesinde Deutscher Wortschatz’a göre yine 1 sıklık derecesinde bulunduğu ve en sık “der, den, Deutschland, diesem, einem, Richtung, Berlin, dieser, Europa, die vb.” kelimelerle aynı dizimde bulunduğu tespit edilmiştir. Çalışma diğer yerel edatların derlem dilbilimsel analizine örnek teşkil etmektedir ve çalışmadan elde edilen veriler yabancı dil olarak Almanca dersler bağlamında değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Almanca yerel edatlar, “in” edatı, Yabancı dil olarak almanca, Derlem dilbilimsel analiz

**E-Uluslararası
Eğitim Araştırmaları
Dergisi**

Cilt: 14, No: 5, ss. 494-508

Araştırma Makalesi

498

Gönderim: 2023-09-24
Kabul: 2023-10-20

Önerilen Atıf

Akol-Göktaş, S. (2023). Yabancı dil olarak almanca öğretiminde “in” yerel edatı: Derlem dilbilimsel bir inceleme, E-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi, 14 (5), 494-508. DOI: <https://doi.org/10.19160/e-ijer.1365404>

GİRİŞ

İnsanlar ana dillerini ebeveynlerinden öğrenirken onu geliştirmeyi ve yabancı bir dili öğrenmeyi ise çoğunlukla bir eğitimsel ortamda gerçekleştirmektedirler. Bu itibarla dil eğitimi, dilbilim ve eğitim alanlarının doğduğu bir bilim dalı ya da disiplindir. Dil Eğitimi kendi içinde Ana ve Yabancı Dil Eğitimi alanlarına ayrılır. Türkiye için Yabancı Dil Eğitimi kapsamında Türkçenin dışındaki bütün diller vardır. Bu dillerden biri de Almanca'dır ve bu alanda bilgi üretimi Almanca Eğitimi Alanı/Bilim Dalı ile sağlanır (Toprakçı, 2016). Eğitimsel anlamda her öğrenme, öğretme faaliyetinin hem ortak hem de farklı yöntem, teknik araç ve gereçleri vardır (Toprakçı, 2017). Yabancı dil öğretimi ve öğrenimi için de aynı durum söz konusudur. Dünyada konuşulan çok sayıda dil vardır ve bu dillerin kendine özgü yapıları, cümle dizilimleri, kullanım alanları ve alfabeleri bulunmaktadır. Birbirine benzeyen diller aynı dil ailesi altında toplanmaktadır. Örneğin Almanca ve Türkçe farklı dil ailelerine mensuptur. Türkçe, Korece gibi diller sondan eklemeli dil yapısına sahipken, Almanca, İngilizce gibi diller sözcüklerin kendi içerisinde değişime uğradığı bükümlü dillerdir. Bu yüzden birbirinden ayrı dil ailesinde bulunun dilleri öğrenmek, bireyler için zorlayıcı niteliktedir. Bireyler kendi dil ailesinin dışında bir dil öğrenirken ya da kendi dil ailesine mensup farklı bir dili öğrenirken o dilin kurallarını da öğrenmektedir. Bu kurallar, dilin yapısını anlamak için bireylere yardımcı olmaktadır. Almanca öğrenirken kullanılan dil bilgisi konularından bir tanesi de Almanca "Lokalpräpositionen", Türkçe "Yerel Edatlar" olarak adlandırılan dilbilgisi konusudur. Edatlar, cümle içerisinde sahip olduğu işlevler ve anlamları nedeni ile birçok araştırmaya konu olmuştur. Schröder, Araújo-Filho ve Barbosa (2014) çalışmalarında, birçok araştırmacının edatlar ile ilgili çalışmalarını incelemiştir. Bu araştırmacılardan bir tanesi Lyons (1977)'tur ve edatların "Lokalizmus" sözcüğünden geldiğini vurgulamaktadır. Lyons (1977) çalışmasında yerelliğin temel olarak "mekânsal ifadelerin dil bilgisel ve anlamsal olarak çeşitli uzamsal olmayan ifade türlerinden daha temel olduğu" hipotezinden yola çıktığını ve böylece yerellik için daha fazla sözcüksel ve dil bilgisel kavramların oluşumundan sorumlu "yapısal şablonlar" olarak kullanılabilirliğini vurgulamaktadır (Lyons, 1977). Bellavia (2007) "über" (üstünde) edatını çalışmasında detaylı ele almıştır ve anlamsal ağ şeması oluşturarak "über" edatının anlamsal olarak ilişkili olduğu kelimelerle olan konumu görselleştirilmiştir. Miller ve Johnson-Laird (1976) ise yerel gösterimler, zamansal gösterimlerin ortaya çıkışının temelidir demektedir ve bir durum değişikliğini ima eden fiilleri prensipte hareket fiilleri olarak yerelliği ve işlevini tanımlamaktadır. Selmani ve Münster (2022) da yerellik konusunda nesne uzayda sabit bir konumu işgal ettiğinde statiktir (örneğin; oturmak, yatmak gibi temas fiilleri), yerelleştirecek nesne bir başlangıç noktasından bir bitiş noktasına konumunu değiştirdiğinde dinamiktir (örneğin; araba sürmek, yürümek gibi hareket fiilleri) diye bahsetmektedir. Grießhaber (1999) çalışmasında, karmaşık edatların nasıl ilişki kurduğu ile ilgili bir tablo ile statik LO (das zu lokalisierende Objekt= Yerelleşen Nesne)'nun, yani yerelleştirecek nesnenin dinamik BO (Bezugsobjekt= ilişkili Olduğu Nesne)'ya nasıl bağlanacağını göstermektedir. Ersen-Rasch (2009) yine yerellik anlamı taşıyan bir ifadede Almanca "in", "im", "an", "auf", "bei" ve "um" edatlarının kullanıldığına değinir. Kristinus (1961)'da Almandaki "in, auf, am, beim ve um" edatlarını karmaşık edatlar olarak sınıflandırır. Ayrıca edatlar bazı araştırmacılar tarafından wo?(nerede) ve wohin?(nereye) sorularının cevaplarına göre kategorize ederler (Fandrych ve Tallowitz, 2000; Niebisch, Bovermann, Specht, Reimann ve Penning-Hiemstra, 2007). Bu edatların cümle içerisinde fiillerle birlikte kullanıma ve eklendiğinde fiilin anlamını değiştirebilme gibi işlevleri de bulunmaktadır. Sadece fiillere eklenmekle kalmayıp isim, sıfat gibi farklı kelime türleriyle birleştirilmekte, cümle içinde yer göstermekte veya yeni bir anlam oluşturmaktadır (Kristinus 1961). Ancak Schröder, Araújo-Filho ve Barbosa (2014:153)'ya göre ise bazı ders kitaplarında [Ideen 1 (Krenn ve Puchta 2010), Studio D (A1) (Bayerlein, Demme, Funk ve Kuhn, 2007)] görselleştirme yoluyla yapılan örtük açıklamalara ek olarak edatların yeterli derecede anlamlarına ilişkin açıklamalar bulunmadığı konusunda eleştirmişlerdir. Çünkü bu görselleştirmelerin içerisinde veya haricinde edatların Almandada soyut, somut veya mecazi birçok kullanımı bulunmaktadır. Bu nedenle "Lokalpräpositionen" Alman dilinde oldukça büyük bir öneme sahiptir ve cümle diziliminde sık sık kullanılmaktadır. Ancak Türkçede her zaman tam anlamını karşılayamadığı için bireyler bu yapılarda ve yapıları kullanmada zorluk yaşamaktadır (Sakarya Maden, 2018). Almandada kullanılan edatlardan bir tanesi de "içinde" anlamı veren "in" edatıdır ve kullanım sıklığı oldukça fazladır.

"In" edatının anlamına bakıldığında karşımıza içinde, içine, -de, -da anlamları çıkmaktadır. Bu anlamlar dışında "in" edatı, eklendiği fiillerin anlamını da değiştirmekte ve yeni anlamlar oluşturmaktadır. Örneğin, "halten" fiili tutmak, korumak anlamlarında kullanılırken "instand halten" iyi durumda tutmak, bakımını yaptırmak anlamlarına gelmektedir. Kullanım yapısı diğer yerel edatlar gibi

olan "in" yerel edatı, yine fiillerle birlikte kullanıldığında soyut anlamlar oluşturabilmektedir. Örneğin: sich verlieben in: âşık olmak, vurulmak ve in Eifer geraten in: heyecana kapılmak gibi. Bahsedildiği gibi "in" edatı, bir şeyin içinde bulunduğunu belirten anlamlarda kullanılır, içinde ya da -de, -da anlamlarını belirtmek isterken "in" edatı oldukça sık tercih edilir. Yabancı dil olarak Almanca alanında en çok kullanılan ve genelleştirilen edat olarak görülmektedir. "In" edatı statik bir edattır ve içerme anlamında kullanılmaktadır. Örneğin, çamaşır makinesi mutfakta derken burada "in" yerel edatı kullanılır, çünkü burada "Inklusion" yani içerme anlamı bulunmaktadır. "In" edatının bir diğer işlevi de nerede ve nereye sorularına cevap vermesidir: Das Buch steht im Regal (wo?), Ich habe das Buch in den Schrank gelegt (wohin?). [Sakarya Maden \(2009\)](#) çalışmasında "in" yerel edatının zaman belirtme özelliğinden bahsetmektedir. Yazda, kışta derken "im Sommer, im Winter" şeklinde kullanılır. Ayrıca "in" soyut ve somut anlamda da içinde veya -de, -da anlamlarında da kullanılır. Türkçe ve Almanca edat tümeçleri konusunda yapılan yanlışları inceleyen [Oflaz \(2020\)](#), "in" kullanımının süpermarket, park, orman, sergi, meyhane, müze, okul, mutfak gibi isimlerde yön söz konusu olduğunda bu edatının tercih edilmesi gerektiğini belirtmektedir. Örneğin "in" edatı *Am Sonntag bin ich ins Kino gegangen* (Pazar günü sinemaya gittim) cümlesinde sinemaya doğru bir yönelmeyi işaret etmektedir. "In" edatının kullanımı bütün bu yönleriyle sık sık yerel olarak genelleştirilmekte ve her zaman doğru kullanılmamaktadır. Özellikle Türk öğrenciler en çok genellemeyi "in" edatında yapmakta ve en çok zorluğu da bu edatta yaşamaktadır. [Bryant \(2012\)](#) bu durumu "özellikle anadili Türkçe olan öğrenciler uzun süre "in" ile sorun yaşarlar. "In" edatının aşırı genelleştirilmesi, bu edatın "an" veya "auf" edatlarının işlevsel olacağı bağlamlarda kullanıldığı anlamına gelir" sözleriyle açıklamaktadır. Yani kendi dilinde oluşturulan genelleme diğer öğrenilen yabancı dilleri de etkilemektedir. [Bryant \(2012\)](#) anadili Türkçe olan kişilerin ikinci dilde yerel farklılaşmayı anadili Rusça öğrenenlere göre daha erken başardığını, çünkü ikinci dilde daha belirgin fonolojik farklılaşmanın birinci dildeki yerelleştirme sistemini istikrarsızlaştırdığını belirtmektedir. [Selmani ve Münster \(2022\)](#)'da Arnavutça ve Almanca üzerine yaptıkları deneysel çalışmalarında "in" edatının sıkça genelleştirildiği ve doğru kullanılmadığı sonucuna varmışlardır.

Görüldüğü üzere "in" edatı ile ilgili ne kadar yanlış yapıldığı, hangi bağlamlarda kullanıldığı, nasıl cümle dizilimi oluşturduğu vb. ile ilgili çeşitli araştırmalar mevcuttur. Fakat yapılan alan yazın taramasında "in" edatının ne sıklıkla kullanıldığı, yerelleştirme bağlamında hangi kelimelerle sıklıkla birlikte kullanıldığına yönelik çalışmalara rastlanmamıştır. Ayrıca "in" edatının daha önce derlem dilbilimsel analiz yöntemiyle incelenmediği de tespit edilmiştir. Bu bağlamda bu edatın derlem dilbilimsel olarak incelenmesinin özgün bir çalışma olduğu söylenebilir. Çalışmanın problem durumu şu şekildedir: Alan yazın incelemesinden de ulaşılan bilgilerden hareketle "in" edatının kullanım alanının oldukça geniş olduğu ve bunun sonucunda bir takım problemlerin ortaya çıktığı söylenebilir. Bu genişlik bazen yerelleştirme ve genelleştirmeyi tetiklemekte ve öğrencileri edatlar konusunda yanlış yapmaya itmektedir. Bu sebepler göz önüne alındığında, "in" yerel edatının ne sıklıkta kullanıldığının ve yerelleştirme kapsamında hangi kelimelerle sıklıkla kullanıldığının tespit edilmesi önemlidir.

Alman dilini yabancı dil olarak öğrenmek ve öğretmek çeşitli yöntemlerin kullanılması, farklı materyallerin uyarlanması ve günümüz teknolojisini takip ederek sağlanabilir ([Çelikkaya ve Balkaya, 2020](#); [Rösler, 2012](#)). Bu yeni yöntemlerden bir tanesi de derlem dilbilimi ve bu yeni bilim alanının dil eğitim ve öğretimine katkısıdır. Derlem dilbilimsel analiz ve yöntemlerinin gerek araştırmalarda kullanma, gerek ders materyali hazırlama, öğrencilerin kullanımına sunma, başvuru kaynağı olarak kullanma gibi birçok katkısı bulunmaktadır. Bu çalışmanın bu konu ile ilgili materyal kullanımı ve hazırlama açısından önem ve örnek teşkil edeceği düşünülmektedir.

Çalışmanın amacı "in" yerel edatının derlem dilbilimsel analizini yaparak sıklık derecesini ve eş dizim analizini ortaya koymaktır. Dolayısıyla bu çalışmada "in" edatının ne sıklıkla ve yerelleştirme kapsamında ele alındığı, ayrıca hangi kelimelerle sıklıkla kullanıldığı derlem dilbilimsel analiz yöntemiyle incelenmektedir. Elde edilen sonuçların Almancada bulunan diğer yerel edatların araştırılmasına örnek teşkil edeceği düşünülmektedir. Çalışmanın diğer bir alt amacı derlem dilbilimsel analiz sonuçlarının derslerde materyal ve ders notları olarak kullanılmasına katkıda bulunmaktır. Bu amaçla aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. "in" yerel edatının DWDS derlemindeki mutlak ve bağıl sıklığı nedir?
2. "in" yerel edatı Deutscher Wortschatz'da hangi sıklık derecesinde bulunmaktadır?
3. "in" yerel edatı Deutscher Wortschatz'da hangi kelimelerle ne sıklıkta beraber kullanılmaktadır?

YÖNTEM

1. Araştırmanın Modeli

Bu çalışma nitel araştırma desenlerinden durum çalışması deseninde hazırlanmıştır. Durum çalışmalarında neden ve nasıl soruları ön plana çıkmaktadır. Var olan bir veya daha fazla durumun ayrıntılı bir şekilde incelenerek bütüncül bir şekilde ele alınmasına olanak tanır (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Durum çalışmaları güncel bir durumu tespit etme, ayrıntılı ele alma ve durumu anlama amacıyla yapılmaktadır (Hays, 2004). Araştırma, durum çalışması desenine uygun, "in" yerel edatının derlem dilbilimsel analizini yaparak sıklık derecesini ve eş dizim analizini ortaya konması amaçlanmıştır.

2. Veri Toplama Aracı

Doküman analizinde araştırılan konu ile ilgili var olan belgeler ve kayıtlar belirli bir sisteme göre kodlanarak veri elde edilmektedir. Sınıflandırılan kodlar ise sistemli bir şekilde bütüncül olarak gösterilmektedir (Çepni, 2010; Sak, Sak, Öneren Şendil ve Nas, 2021). Derlemler bir dilde inceleme yapmak üzere sözlü veya yazılı metinlerin bir araya getirilmesiyle oluşturulan elektronik arşivlerdir (Bubenhof, 2018; Kabatnik, 2020; Lemnitzer ve Zinsmeister, 2015). Yalnız bu bilimsel araştırmalar için bir araya getirilen metinler, ham haliyle arşivlenmiş metinler değildir, aksine veri bilgisiyle birleştirilmiş, sistemli olarak kodlamaları yapılmış, dilbilimsel olarak açıklamaların eklendiği arşivlerdir. Bilgisayarların kullanımıyla oluşturulan, portallar aracılığıyla ulaşılan bu derlemler dilin farklı yönlerinin betimlenmesine olanak tanır (Aksan, Özel, Bektaş, Aksan, Demirhan, Mersinli ve Yilmazer, 2016; Bubenhof, 2009; Lüdeling ve Kytö 2009; Scherer, 2006). Bu nedenlerle veri toplama aracı olarak DWDS'te 70474122 cümleden oluşan 1945'ten günümüze dayanan gazete derlemi ve Deutscher Wortschatz platformunda 31.774.802 cümleden oluşan 2022 tarihli metinlere dayanan Alman haber derlemi kullanılmıştır.

3. Araştırmanın Geçerlik ve Güvenirliliği

Doküman analizi geniş örnekleme ulaşılabilirliği sağlamaktadır. Bununla birlikte en önemli özelliği incelenen dokümanların nitelikli olmasıdır. Bu da nitel araştırma deseninde yürütülen çalışmaların geçerliliğini ve güvenirliliğini artırmaktadır (Cardno, Rosales-Anderson ve McDonald, 2017). Araştırmada veri analizi için kullanılan DWDS ve Deutscher Wortschatz derlemi alanında uzman bilim insanları tarafından elektronik metinlere dil bilimsel çözümlenmeler ve açıklamalar eklenerek oluşturulan derlemlerdir (Barbatesi ve Geyken, 2020; Geyken, 2007; Kupietz, Lüngen, Kamocki ve Witt, 2018; Quasthoff ve Richter, 2005; Ruhi, Aksan ve Aksan, 2014). Buda araştırmanın geçerlilik ve güvenirliliğini sağlamaktadır. Ayrıca Tognini-Bonelli (2001) "derlem odaklı bir yaklaşımda, dilbilimcinin taahhüdü, verilerin bir bütün olarak doğruluğuna bağlıdır ve betimlemeler derlem kanıtı açısından kapsamlı olmayı amaçlar. Bu nedenle derlem, önceden var olan teorileri destekleyen bir örnekler biriminden veya zaten iyi tanımlanmış bir sistemin olasılıklı bir uzantısından daha fazlası olarak görülür. Teorik ifadeler, derlem tarafından sağlanan kanıtlarla tamamen tutarlıdır ve doğrudan bunları yansıtır (a.g.e: 84)." diye açıklar. Bu bağlamda derlem dilbilimsel yapılan sıklık ve eş dizim analizleri bu derlemlerden elde edilmiştir.

4. Verilerin Analizi

Verilerin analizinde betimsel analiz ve doküman analizinden faydalanılmıştır. Betimsel araştırmada incelenen konunun var olan problem drumunun ortaya konulması, problem, durum veya bir olgunun derinlemesine incelenmesi söz konusudur (Çepni, 2010; Sönmez ve Alacapınar, 2018). Doküman analizinde ise araştırılan konu ile alakalı verilerin ilk ulaşılabilir kaynağı olarak çeşitli türde dokümanların incelenmesi ve analiz edilmesidir (Corbin ve Strauss, 2008; Sak, v.d., 2021). Bu bağlamda Almandada sık kullanılan "in" edatının, DWDS ve Deutscher Wortschatz platformunda analizleri yapılmış ve doğru/yanlış yazımları, kullanım sıklığı, kullanım örnekleri ve yapısı, kullanım alanları incelenmiştir. Betimsel analiz için öncelikle sorularda göz önünde bulundurularak aşamalı olarak analiz sırası belirlenmiştir [Önce hangi derlemde (DWDS derlemi) analiz yapılacağı, hangi sıklık analizi uygulanacağı (mutlak, bağıl frekans ve frekans sınıfı analizi) ve hangi derlemde (Deutscher Wortschatz) eş dizim analizi yapılacağı]. Bu sıra takip edilerek sistematik bir şekilde veriler işlenmiştir. En son ise elde edilen bulgular tanımlanmış ve yorumlanmıştır. Karşılaştırma (her iki derlemdeki sıklık analizi) yaparak bulgular anlamlandırılarak yorumlanmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Betimsel analiz üç aşamada gerçekleştirilmiştir: (a) Öncelikle

DWDS gazete derleminde¹ "in" yerel edatının kelime anlamı, yazımı, tanımı, anlamı, eş anlamlıları, örnekler gibi genel özellikleri incelenmiştir. Daha sonra yine aynı derlemde sıklık derecesi ve kelime ilerleyiş eğrisinde kronolojik dağılımı incelenmiştir. (b) Deutscher Wortschatz Alman haber derleminde² sıklık derecesine bakılmıştır. Daha sonra yine bu derlemde eş dizim analizi yapılarak en sık kullanıldığı kelimeler belirlenmiştir. (c) DWDS ve Deutscher Wortschatz derlemindeki sıklık analizi sonuçlarının karşılaştırması yapılmıştır.

BULGULAR

1. "in" Yerel Edatının DWDS Derlemindeki Mutlak ve Bağıl Sıklığı

Çalışmanın bu kısmında "in" yerel edatının DWDS derleminde sıklık analizleri yapılmıştır. Derlem dilbiliminde sıklık analizi denilince metinler içerisinde bulunan kelime adetleri, yani mutlak frekans (absolute Frequenz) ve toplam sayıya oranını gösteren bağıl frekansı (relative Frequenz) ifade eden sayılar anlaşılmalıdır (Bubenhof, 2018; Lemnitzer ve Zinsmeister, 2015; Scherer, 2006). DWDS derleminde her iki değeri gösteren analizleri yapmak mümkündür. Bununla birlikte öncelikle DWDS derleminde sözlüğe bakılmış, tarihçesi, kelime ilerleyiş eğrisi, kullanım sıklığı, kronolojik dağılımı, anlamı incelenmiştir ve ardından "in" yerel edatının kullanıldığı yerler ile incelenerek örnekler gösterilmiştir.

Şekil 1: DWDS'te "in" kelimesinin sözlük görünümü³

Şekil 1 incelendiği zaman "in" sözcüğü DWDS'te karşımıza iki işlev ile çıkmaktadır: Bunlar ilk olarak edat (-i ve -e halinde), ikinci olarak ise yüklemli (prädikativ) görevinde sıfat ve "en moda, modaya uygun" anlamlarıdır. Bu kelimenin ikinci işlevi bu çalışmada "in" sözcüğünün edat görevi incelendiği için ele alınmamıştır.

Bedeutungsübersicht

- siehe auch [im](#), [ins](#)
- I. räumlich
 - II. zeitlich
 - III. bezeichnet die Art und Weise
 - IV. losgelöst von einer bestimmten Bedeutung

Bedeutung

siehe auch [im](#), [ins](#)

I. Grammatik: räumlich

1. dient der Angabe eines Bereiches, innerhalb dessen etw. vor sich geht, etw., jmd. sich befindet

Grammatik: mit Dativ

BEISPIELE:

in einer Stadt, **in** der Mongolei, **in** einer schönen Gegend wohnen

im Bett liegen

in der Ecke stehen

... 9 weitere Beispiele

Şekil 2: DWDS'te "in" kelimesinin anlamları

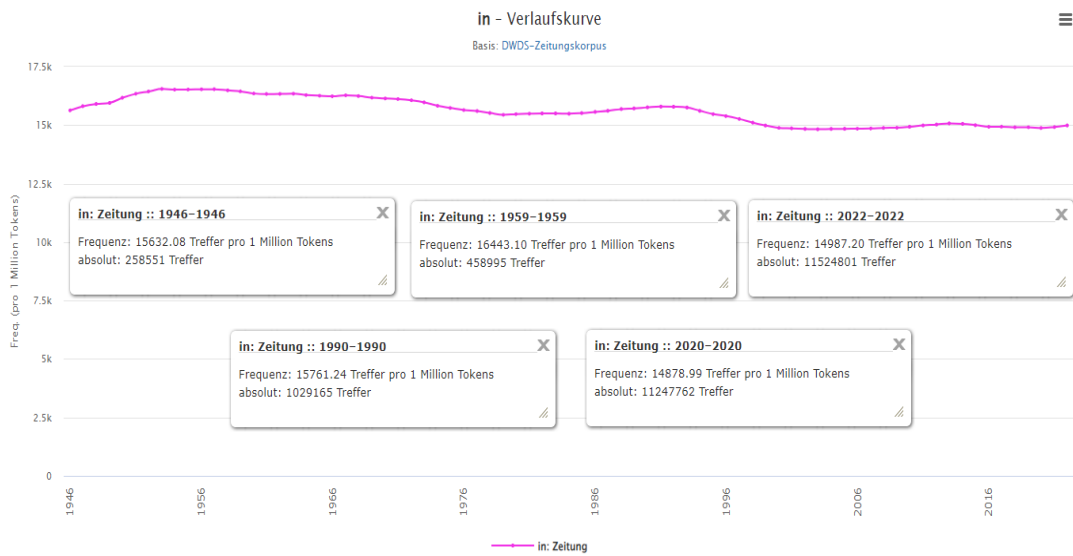
¹ DWDS-Zeitungskorpus (DWDS Gazete Derlemi), ab 1945 (1945'den itibaren), Sätze (Cümleler): 1 560 620 158, Tokens (Örnekçeler): 23 849 757 660. Aktualisierung der Quelldaten (Kaynak verilerin güncellenmesi): 12.08.2023 <https://www.dwds.de/d/korpora/zeitungenxl> (Erişim Tarihi: 15.08.2023)

² Deutsches Nachrichten-Korpus basierend auf Texten von 2022 mit 31.774.802 Sätzen (Almanca haber derlemi, 2022'den itibaren 31.774.802 cümle içeren metinlere dayanmaktadır). https://corpora.unileipzig.de/de/res?corpusId=deu_news_2022&word=in (Erişim Tarihi: 22.06.2023)

³ „in“, bereitgestellt durch das Digitale Wörterbuch der deutschen Sprache, <<https://www.dwds.de/wb/in#1>>, (22.06.2023)

Burada "in" edatının –e hali (Dativ) ve -i hali (Akkusativ) ile kullanıldığı, telaffuzu, "in" ile sözcük yapımına örnekler⁴, anlamlarına genel bakış (mekânsal, zamansal, tarz/biçim gösteren, belirli bir anlamdan bağımsız) ve bu anlamlarına örnekler gösterilmektedir. Burada görülen örneklerde ise DWDS sözlüğünde "in" edatının nerelerde kullanıldığı kullanıcıya aktarılmaktadır. Örneğin bu edatın mekânsal kullanımında "in" edatının bir şeyin yer aldığı, bir şeyin bulunduğu bir aralığı belirtmek (in einer Stadt, im Bett liegen), hareketin götürdüğü hedefi belirtmek için (in eine Stadt, ins Ausland reisen), mecazi anlamda (in die Zukunft blicken, sie hat ihn ins Verderben geführt, im Gelde schwimmen), fiillerle kullanılan sabit bir edat olarak (in etw. Gut Bescheid wissen, er gab in keinem Punkt nach), sıfatlarla kullanılan sabit bir edat olarak (bewandert, erfahren, geschickt in vielen Dingen sein) ... gibi kullanımları verilmektedir. Zamansal olarak ismin -e halinde belirli bir zaman içerisinde (er geschah im Jahre 1950), belirli bir zamandan/olan olaydan sonraki zamanı belirtmek için, bugünden geleceğe işaret eden zamanı göstermek (in drei Jahren wird er zurückkehren) ... gibi farklı anlamlarda kullanıldığı örnekler verilerek açıklanmıştır.

"In" sözcüğünün DWDS'te genel sözlük görünümü incelendikten sonra bu derlemde üç ana istatistiksel yöntemden biri olan "Kelime İlerleyiş Eğrisi (Wortverlaufskurve)"nde kelimenin analizi yapılmıştır.

Şekil 3: "in" edatının DWDS derleminde kronolojik dağılımı (pMT)⁵

Burada ise yıllara göre kullanım, "in" sözcüğünün değişimi verilmektedir. Kelime İlerleyiş Eğrisi bir kelimenin yıllar içerisindeki değişimini, kullanımının artmasını, azalmasını veya tamamen kullanım dışı kalmasını göstermektedir. Şekil 5 incelendiğinde "in" sözcüğünün 1946 ile 2022 yılları arasındaki dağılımı görülmektedir. "Frequenz" kullanım sıklığından bahsetmektedir ve "absolut" terimi de o kelimenin, işaretin vb. gazetelerde karşımıza çıktığı tam sayıyı göstermektedir. "Token" terimi ise bunun sadece metin değil işaret, imla, kelime vb. olduğunu belirtmektedir. Kelimenin yıllara göre kullanımını bağlı sıklığına göre (yani pMT, bir milyon kelime başına düşen kelime sıklığı) neredeyse aynı oranda sabit kalmış, oldukça sık kullanılan bir kelimedir. Örneğin 1946 yılında bağlı sıklığı 15632.08 oranında iken, 2022 yılında yine neredeyse aynı, 14987.20 orandadır. Yine, 1 milyon kelime başına "in" kelimesi 1953'te sıklık oranı olarak 16549.02'dir ve karşımıza çıkma sıklığı 421836 olarak görülmektedir. 2002 yılında 10387242 kez karşımıza çıkmakta ve bağlı oranı 14837.93'tür. Mutlak sıklığına bakıldığında ise değerlerin oldukça farklı olduğu görülmektedir. 1946 yılında DWDS Gazete Derleminde (DWDS-Zeitungskorpus) 258551 adet "in" kelimesi bulunurken, yine aynı derlemde 2022 yılında 11524801 adet "in" kelimesi bulunmaktadır. DWDS derleminde "in" kelimesi 6 sıklık derecesinde bulunmaktadır ve bu dereceye göre en sık kullanılan kelimeler arasındadır. Bu, zaman içerisinde derlemin kapasitesinin büyümesiyle açıklanabilir.

⁴ Kelimenin ilk kısmı olarak (In-sich-Geschäft, Inanspruchnahme, Inbetriebnahme), son kısmı olarak (Neuerin, darin, hierin), ortada olarak (Guckindieluft, Hansguckindieluft, Kiekindiewelt)

⁵ DWDS-Wortverlaufskurve für "in", erstellt durch das Digitale Wörterbuch der deutschen Sprache, <https://www.dwds.de/r/plot/?view=1&corpus=zeitungsn&norm=date%2Bclass&smooth=spline&genres=0&grand=1&slice=1&prune=0&window=3&wbase=0&logavg=0&logscale=0&xrange=1946%3A2022&q1=in>, (22.06.2023)

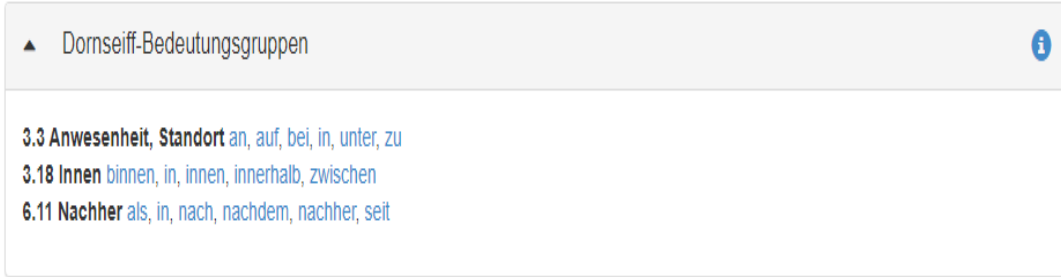
2. "in" Yerel Edatı Deutscher Wortschatz'da Sıklık Derecesi

DWDS derleminde olduğu gibi "Deutscher Wortschatz" derleminde de "in" kelimesi hakkında sözlük bilgisi verilmektedir. Sıklık analizi yapılmadan önce bu derlemdeki sözlük bilgisine bakılmıştır:

Şekil 4: Deutscher Wortschatz'ta "in" kelimesinin sözlük görünümü

Şekil 4'te DWDS'te olduğu gibi Deutscher Wortschatz'ta da in kelimesinin sözlükte geçen farklı yazım şekilleri (In, IN, in, in, in, in), kelime türü (Adposition⁶), konu alanı (sözlük bilim), zıt anlamlı kelime karşılığı (out) ve eş anlamlı kelime karşılıkları (binnen, während, drinnen, unter, darin...) verilmektedir. "Deutscher Wortschatz" derleminde kelime dağarcığı Dornseiff (2020) sözlüğüne göre incelenmiştir. Bu sözlükte konu gruplarına göre Almanca kelime dağarcığı, içerikle ilgili ölçütlere göre 22 ana gruba ve 970 konu grubuna ayrılmıştır. "In" kelimesinin de Dornseiff (2020) sözlüğüne göre ayrılmış anlamsal grupları şu şekildedir:

Şekil 5: Deutscher Wortschatz'ta "in" kelimesinin Dornseiff (2020)'a göre anlam grupları

Bu sözlüğe göre "in" 3.3 mevcudiyet, konum, 3.18 içeride, içerisinde ve 6.11 sonra, sonradan anlamsal gruplarına dâhildir. Deutscher Wortschatz 2022 yılı metinlerini kapsayan Alman Haber Derleminde ise şekil 4 tekrar incelendiğinde toplam 31.774.802 cümlede "in" yerel edatının mutlak sıklığı 8.599.188 adet kelimedir. Kelimenin sıralaması 4⁷ ve kelime sıklığı 1⁸'dir. Bu kelime sıklık derecesine göre "in" yerel edatının çok sık kullanılan bir kelime olduğu anlaşılmaktadır ve çok yaygın kullanılan kelimeler sırasında yer almaktadır.

3. "in" Yerel Edatının Deutscher Wortschatz'da Diğer Kelimelerle Birlikte Kullanılma (Eş Dizimi) Sıklığı

Metin içerisinde bir kelime çoğunlukla başka kelime veya kelime gruplarıyla daha sık bir araya gelir ve kullanılırlar (Akol Gökteş, 2021). Eş dizim, "iki ya da daha çok sayıda dil biriminin genellikle aynı dizimlerde yer alması" (Vardar, 2002: 94) olarak betimlenebilir. Birlikte kullanılan kelimeler yan yana gelince anlamını değiştirebilir, aynı kalabilir veya soyut bir anlam kazanabilirler. Derlem dilbiliminde en çok tercih edilen bu analiz yöntemiyle bu kelime gruplarının birlikte ne kadar sıklıkla kullanıldığı sonuçları

⁶ Adpozisyon terimi belirli bir kelime grubunu kapsayan dil bilgisi terimidir. İlişkili olduğu kelimeden önce (Präposition: in, an, auf, ...), ilişkili olduğu kelimeden sonra (Postposition: zuliebe, zufolge, entgegen...) ya da ilişkili olduğu kelimeyi çevreleyen edat grupları (Zirkumposition: von ... wegen, von ... aus.) için kullanılan üst kavramdır.

⁷ Almancada birçok derlemde en sık kelime "der"dir. Kelime sıklık sırası olarak 1 sırasında bulunur. İkinci en sık kelime "die"dir ve sırası 2'dir. Sıralama bu şekilde ilerlemektedir, çok nadir kelimeler hariç genelde derlemlerde bu sıralama değişmez.

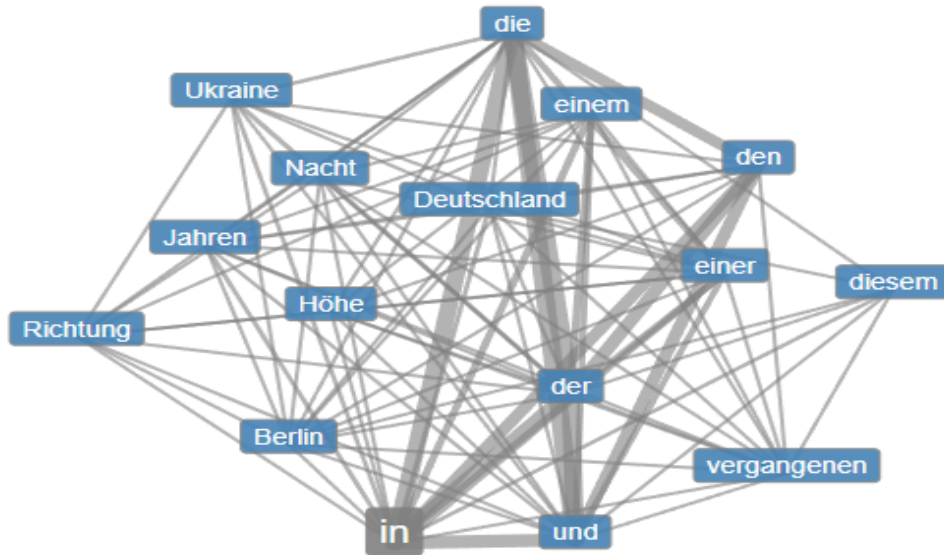
⁸ Bu tür sıklık derecesi bilgisi verildiğinde aynı sınıfta bulunan kelimeler farklı derlemlerde olsa dahi kıyaslama yapılabilir. Derlemlerin büyüklüğü veya küçüklüğüne göre sıklık dereceleri değişmez ve daha doğru bilgi elde edilir. Bunun için, en yaygın kelimenin frekansı, araştırılan kelimenin frekansına bölünür ve bu bölümün iki tabanlı logaritması en yakın tam sayıya yuvarlanır: En yaygın kelimenin frekans sınıfı her zaman 0'dır. Büyük derlemlerde, son derece nadir kelimelerin frekans sınıfları 20'den büyüktür (Akol Gökteş, 2022).

elde edilir. Tahiroğlu (2010) ise bu analiz yöntemi için "dizimsel bölümde yer alan en az iki birimin bir arada anlamlı bir biçimde bulunması" (a.g.e: 188) der. Deutscher Wortschatz'ta Alman haber derleminde eş dizim analizi yapılmıştır, sonuçlar bir tablo içerisinde en sık kullanılan kelime mutlak değerine göre sırasıyla verilmektedir. Bunun dışında eş dizim analizi araştırılan kelimenin en sık sağında ve solunda bulunan kelimelere göre de gösterilmektedir:

Şekil 6: Deutscher Wortschatz'ta "in" yerel edatının eş dizim analizi

Şekil 6 Deutscher Wortschatz Alman Haber Derlemi (2022)'ye göre yapılan eş dizim analizi sonuçlarını göstermektedir. Buna göre "in" yerel edatının en sık aynı dizimde kullanıldığı 10 kelime sırasıyla "der, den, Deutschland, einem, diesem, einer, Richtung, Ukraine, die ve und" kelimeleridir. Bu kelime 926.679 kez "der" kelimesiyle en sık aynı dizimde ortaya çıkmıştır. Bunu sırasıyla 373.001 kez "den", 242.912 kez "Deutschland", 192.276 kez "einem" kelimeleri takip etmektedir. Bu eş dizimler incelendiğinde "in" yerel edatının yer (lokal) ve zaman (temporal) anlamının ön plana çıktığı anlaşılmaktadır. Deutscher Wortschatz'ta kelimelerin birbiriyle ilişkisi ve kullanımı anlamsal harita ile de gösterilmektedir ve anlamsal harita en güçlü ortak oluşumlar gibi istatistiklere çevrimiçi erişimi sağlar. Bu eş dizim grafiği seçilen anahtar kelimenin en anlamlı birliktelikleri için çiftler halinde aralarında anlamlı bir birliktelik ilişkisinin olup olmadığı da inceler, kelimeler arası ilişki birbirine bir çizgi bağlanmasıyla gösterilir ve en kalın olan çizgi en yüksek kullanımı gösterir (Goldhahn, Eckart ve Quasthoff 2012: 760; Quasthoff ve Richter 2005: 35):

Şekil 7: Deutscher Wortschatz'ta "in" Yerel Edatının Eş Dizim Grafiği

Şekil 7'ye bakıldığında "in" yerel edatının "Ukraine, Nacht, Jahren, Deutschland, einem, die, den, einer, Höhe, der, Richtung, Berlin, diesem, und ve vergangenem" kelimeleriyle eş dizim oluşturduğu anlaşılmaktadır. En fazla hemen kendinden sonra "die, der, und, den" kelimeleriyle oldukça güçlü bir kullanımda olduğu görülmektedir.

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu çalışmada Almanca "in" yerel edatının derlem dilbilimsel analizi yapılmıştır. Bu çerçevede DWDS ve Deutscher Wortschatz veri toplama araçlarıyla nicel ve nitel veri analizlerinden faydalanılmıştır. Derlem dilbilimsel analiz yöntemlerinden sıklık analizi ve eş dizim analizi kullanılmıştır. Sıklık analizi sonuçlarına göre "in" yerel edatının sıklık derecesinin her iki derlemde de yüksek olduğu ve sık kullanılan bir kelime olduğu sonucuna ulaşılmıştır. DWDS derleminde "in" kelimesi 6 sıklık derecesinde bulunmaktadır ve bu dereceye en sık kullanılan kelimeler arasındadır. Yine aynı derlemde yapılan kelimenin zaman içerisinde kronolojik dağılımına göre yapılan analizde kelimenin yıllara göre kullanımı bağıl sıklığına göre (yani pMT, bir milyon kelime başına düşen kelime sıklığı) neredeyse aynı oranda sabit kalmış, oldukça sık kullanılan bir kelimedir. Bu derlemin büyüklüğü ve küçüklüğüne bakılmaksızın kelimenin sık kullanılan bir kelime olduğu anlamına gelmektedir. Deutscher Wortschatz 2022 yılı metinlerini kapsayan Alman Haber Derlemine göre ise toplam 31.774.802 cümlede "in" yerel edatının mutlak sıklığı 8.599.188 adet kelimedir. Kelimenin sıralaması 4 ve kelime sıklığı 1 olduğu analiz sonucuna ulaşılmıştır. Bundan kelime sıklık derecesine göre "in" yerel edatının yine çok sık kullanılan bir kelime olduğu anlaşılmaktadır ve çok yaygın kullanılan kelimeler sırasında yer almaktadır. İki farklı derlemde yapılan analiz sonucuna göre, derlemlerin büyüklüğü farklılık gösterse de yapılan bağıl sıklık analizine göre "in" kelimesi sık kullanılan bir kelimedir. Sıklık derecelerinin her iki derlemde yüksek olması bakımından analiz sonuçları farklılık göstermemiştir. Deutscher Wortschatz Alman Haber Derlemi (2022)'ye göre yapılan eş dizim analizi sonuçlarına göre "in" yerel edatının en sık aynı dizimde kullanıldığı 10 kelime sırasıyla "der, den, Deutschland, einem, diesem, einer, Richtung, Ukraine, die ve und" kelimeleridir. Bu kelime 926.679 kez "der" kelimesiyle en sık aynı dizimde ortaya çıkmıştır. Bunu sırasıyla 373.001 kez "den", 242.912 kez "Deutschland", 192.276 kez "einem" kelimeleri takip etmektedir. Bu eş dizimler incelendiğinde "in" yerel edatının yer (lokal) ve zaman (temporal) anlamının ön plana çıktığı anlaşılmaktadır.

Bunun dışında "in" edatının sözlük bilgisi de incelenmiştir. Her iki derlemde yapılan incelemeye göre sözlükte geçen farklı yazım şekilleri (In, IN, in, Ín, iN, ín) mevcuttur. Almancadaki dilbilgisinde Dativ (-e hali) ve Akkusativ (-i hali) gibi birçok yapıda farklı şekillerde bulunduğu sonuçlarına ulaşılmıştır. Bu kelime Almancada farklı metinlerin bulunduğu birçok ayrı derlemde bulunmakta, kullanım sıklığı az oranda değişse de metinlerde çok sık geçmektedir. "In" kelimesinin [Dornseiff \(2020\)](#) sözlüğüne göre ayrılmış anlamsal gruplarında ise *3.3 mevcudiyet, konum, 3.18 içeride, içerisinde* ve *6.11 sonra, sonradan* anlamsal gruplarına dâhildir. "In" sözcüğü DWDS'te iki işlev ile ayrı olarak ele alınmıştır. Bunlar ilk olarak edat (-i ve -e halinde), ikinci olarak ise yüklemli (prädikativ) görevinde sıfat ve "en moda, modaya uygun" anlamlarıdır. DWDS derlemi toplamda 1900-1999 yıllarında 1.746.453, 2000-2010 yılları arasında ise 183.355 içerisinde farklı yapı ve öğelerle bulunan "in" edatına örnek metinler sunmaktadır. Bu metin örnekleri derslerde yardımcı kaynaklar olarak, öğretmenler için dil bilimsel çalışma metinleri olarak, öğrencilerin telaffuz çalışmaları ve kelime dağarcıklarını geliştirmeleri için başvuru kaynağı gibi birçok amaçla kullanılabilirler.

Günümüzde akademisyenlerin, eğitimcilerin ve hatta öğrencilerin yabancı dildeki kelime, edat, isim, fiil gibi yapı öğelerini daha derin araştırma içgüdüleri ve ilgileri bulunmaktadır. Derlem dilbilimi, bireylerin kelime, kelime grubu, isim, fiil, edat vb. birçok öğeyi daha derinlemesine ve istatistiksel olarak incelemesine yardımcı olmaktadır. Almancada kelimeleri, kelime eş dizimlerini ve sıklıklarını sayıp sıralama listelerinde düzenlemek, Wilhelm Kaeding ve Helmut Meier gibi isimlere bağlanan 150 yıllık bir geleneğe sahiptir. Böyle bir sıralama listesindeki girdilerin güvenilir bilgisi, çok sınırlı bir kelime dağarcığına sahip öğrencilerin herhangi bir metnin önemli yapı taşlarını tanımalarına ve anlamlı grupları metin içerisinde birlikte kullanabilmelerine olanak tanır. Kelimelerin sıralama değerlerini ve sıklık derecelerini bilmek aynı zamanda farklı derlemlerde karşılaştırma yapmaya da olanak sağlar ([Quasthoff ve Richter, 2005: 34](#)). Özellikle sıklık derecesi ve eş dizim bilgisi dil öğrenenler için bir rehber olabilir. Ayrıca dil öğrenenler için kelimelerin dikkat çekici bir şekilde aynı eş dizimde bulunmasına ilişkin istatistikler, bu tür durumlara dikkat çekebilir ve bu durum, derslerde faydalı bir şekilde kullanılabilir.

KAYNAKÇA/REFERENCES

Akol Göktaş, S. (2021, November). "Dort" ve "hier" gösterim kelimelerinin DWDS derleminde sıklık ve eş dizim analizi: Derlem dilbilimsel bir araştırma. In K. Maree, N.J. Ece & T. Fırat (Eds.), *3rd international congress on*

- life, social and health sciences in a changing world proceedings book (pp. 165-173). Papers presented at 3rd International Congress on Life, Social and Health Sciences in a Changing World, Turkey, USA: Iscya Publishing House.
- Akol Göktaş, S. (2022). Alman dilindeki büyük derlemlerin ve güncel derlem dilbilimin tanıtımı. In M., Seyhan-Yücel, H., Köksal, M. T., Öncü, L., Coşan, H. Asutay (Eds.), *Germanistik im digitalen wandel / dijital dönüşümünde germanistik* (pp. 84-99). Edirne: Trakya Üniversitesi Yayınları No: 276.
- Aksan, Y., Özel, S.A., Bektaş, Y., Aksan, M., Demirhan, U.U., Mersinli, Ü. & Yilmazer, H. (2016, Şubat). Türkçe tümcelerinin sonunu belirlemede açık kaynak/ücretsiz yazılımlar ve performans analizleri (pp. 727-734). Paper presented at *Akademik Bilişim'14-XVI. Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri*, Mersin Üniversitesi.
- Barbatesi, A. & Geyken, A. (2020). Die webkorpora im DWDS – strategien des korpusaufbaus und nutzungsmöglichkeiten. In K., Marx, H., Lobin & A., Schmidt (Eds.), *Deutsch in sozialen medien. Interaktiv, multimodal, vielfältig* (pp. 345-348). Jahrbuch des Instituts für Deutsche Sprache. Berlin: De Gruyter.
- Bayerlein, O., Demme, S., Funk, H. & Kuhn, C. (2007). *Studio D A1*. Berlin: Cornelsen Verlag.
- Bellavia, E. (2007). *Erfahrung, imagination und sprache. Die bedeutung der metaphern der alltagssprache für das fremdsprachenlernen am beispiel der deutschen präpositionen*. Tübingen: Gunter Narr Verlag.
- Bryant, D. (2012). *Lokalisierungsauadrücke im erst- und zweitspracherwerb: Typologische, ontogenetische und kognitionspsychologische überlegungen zur sprachförderung in DaZ*. Hohengehren: Baltmannsweiler-Schneider Verlag.
- Bubenhof, N. (2009). *Sprachgebrauchsmuster: Korpuslinguistik als methode der diskurs- und kulturanalyse*. Berlin, New York: De Gruyter.
- Bubenhof, N. (2018). Visualisierungen in der korpuslinguistik: Diagrammatische operationen zur gegenstandskonstitution, -analyse und ergebnispräsentation. In M. Kupietz & T. Schmidt (Eds.), *Korpuslinguistik*. Berlin: De Gruyter.
- Cardno, C., Rosales-Anderson, N., & McDonald, M. (2017). Documentary analysis hui: An emergent bricolage method for culturally responsive qualitative research. *MAI Journal*, 6(2), (pp.143-152). doi:10.20507/MAIJournal.2017.6.2.4
- Corbin, J. & Strauss, A. (2008). *Basics of qualitative research: Techniques and procedures for developing grounded theory*. Thousand Oaks: Sage.
- Çelikkaya, Ş. & Balkaya, Ş. (2020). Bilişsel kuramların yabancı dil Almanca eğitimi ve öğretiminde uygulanabilirliği. In N. Akpınar Dellal, S. Koch & W. Stankowski (Eds.), *Theory and practice in education. Science, experience and knowledge*. London: Lambert Academic Publishing.
- Çepni, S. (2010). *Araştırma ve proje çalışmalarına giriş*, 5. Baskı. Trabzon: Celepler.
- Dornseiff, F. (2020). *Der deutsche wortschatz nach sachgruppen*. 9. Auflage. Berlin, Boston: De Gruyter.
- DWDS – Digitales wörterbuch der deutschen sprache: Das wortauskunftssystem zur deutschen sprache in geschichte und gegenwart, (Eds.), *Berlin-Brandenburgischen Akademie der Wissenschaften*, <<https://www.dwds.de/>>, Erişim Tarihi: 21.06.2023.
- Ersen-Rasch, M. I. (2009). *Türkische grammatik für anfänger und fortgeschrittene* (4). Ismaning: Max Hueber Verlag.
- Fandrych, C. & Tallowitz, U. (2000). *Klipp und klar: Übungsgrammatik grundstufe deutsch in 99 schritten*. Stuttgart: Klett Verlag.
- Geyken, A. (2007). The DWDS corpus: A reference corpus for the German language of the 20th century. In C. Fellbaum (Eds.). *Collocations and idioms: Linguistic, lexicographic, and computational aspects* (pp. 23-41). London: Continuum Press.
- Grießhaber, W. (1999). *Die relationierende prozedur*. Münster u.a.: Waxmann.
- Goldhahn, D., Eckart, T. & Quasthoff, U. (2012, May). Building large monolingual dictionaries at the leipzig corpora collection: From 100 to 200 languages. In N. Calzolari, K. Choukri, T. Declerck, M. U. Doğan, B. Maegaard, J. Mariani, A. Moreno, J. Odijk & S. Piperidis (Eds.), *Proceedings of the eighth international conference on language resources and evaluation (LREC'12)* (pp. 759-764). Luxembourg: European Language Resources Association (ELRA).
- Hays, P. A. (2004). Case study research. In K. de Marrais & S. D. Lapan (Eds.), *Foundation for research: Methods of inquiry in education and the social sciences* (pp.218-234). Mahwah NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
- Kabatnik, S. (2020). *Leistungen von funktionsverbgefügen im text. Eine korpusbasierte quantitativ-qualitative untersuchung am beispiel des deutschen und polnischen*. Tübingen: Narr.
- Kupietz, M., Lungen, H., Kamocki, P., & Witt, A. (2018). The german reference corpus DeReKo: New developments – new opportunities. In N. Calzolari, K. Choukri, C. Cieri, T. Declerck, S. Goggi, K. Hasida, H. Isahara, B. Maegaard, J. Mariani, H. Mazo, A. Moreno, J. Odijk, S. Piperidis, T. Tokunaga, & Takenobu (Eds.), *Proceedings of the Eleventh International Conference on Language Resources and Evaluation (LREC 2018)* (pp. 4353-4360). Miyazaki: European Language Resources Association.

- Krenn, W. & Puchta, H. (2010). *Ideen 1. Deutsch als Fremdsprache*. Ismaning: Max Hueber Verlag.
- Kristinus, H. (1961). Der Anwendungsbereich der deutschen Präpositionen in besonderer Berücksichtigung ihrer Wiedergabe im Türkischen. *Ankara Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi [Ankara University Journal of the Faculty of Languages and History-Geography]*, 19(2), 109-127. https://doi.org/10.1501/Dtcfder_0000000642
- Leipzig Corpora Collection: German news corpus based on material from 2022. Leipzig corpora collection. Dataset. https://corpora.uni-leipzig.de?corpusId=deu_news_2022. Erişim Tarihi: 21.06.2023.
- Lemnitzer, L. & Zinsmeister, H. (2015). *Korpuslinguistik: Eine Einführung*, 3., überarbeitete und erweiterte Auflage. Tübingen: Narr.
- Lüdeling, A. & Kytö, M. (Eds.), (2009). *Corpus linguistics. An international handbook*. Vol 1 und 2. (Reihe Handbücher zur Sprach- und Kommunikationswissenschaft) Berlin; Mouton de Gruyter.
- Lyons, J. (1977). *Semantics*. Cambridge: Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/CBO9780511620614>
- Miller, G. A. & Laird, J. & Philip, N. (1976). *Language and perception*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Niebisch, D., Bovermann, M., Specht, F., Reimann, M. & Penning-Hiemstra, S. (2007). *Schritte international 2*. Ismaning: Max Hueber Verlag.
- Oflaz, A. (2020). Die Probleme beim Gebrauch von Präpositionalergänzungen im Deutschen und Türkischen. *Alman Dili ve Kültürü Araştırmaları Dergisi [The Journal of German Language and Culture Research]*, 2 (3), 1-16. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/alkad/issue/55121/737524>.
- Quasthoff, U. & Richter, M. (2005). *Projekt deutscher Wortschatz*. In M. Cardona, F. Jopling, W. Krenn, M. A. Lewis, U. Quasthoff, M. Richter, J. Rüdiger-Harper, G. Stoks & S. Wokusch (Eds.), *Lexikalischer Ansatz* (pp.33-35). Babylonia, Die Zeitschrift für Sprachunterricht und Sprachenlernen 3-2005. Comano: Fondazione Lingue e Culture.
- Rösler, D. (2012). *Deutsch als Fremdsprache: Eine Einführung*. Tübingen: J.B. Metzler.
- Ruhi, Ş., Aksan, M. & Aksan, Y. (2014). Derlem Dilbilim Yöntemlerinin Etkin Olarak Araştırmalarda Kullanımı: Uygulamalar [The effective use of corpus linguistic methods in linguistic research: Applications] (pp. 264-270). In N. Büyükkantarcioglu, et al. (Eds.), *Proceedings of the 27th National Linguistics Conference*. Ankara: Hacettepe University.
- Sak, R., Şahin Sak, İ. T., Öneren Şendil, Ç., & Nas, E. (2021). Bir araştırma yöntemi olarak doküman analizi. *Kocaeli Üniversitesi Eğitim Dergisi [Kocaeli University Journal of Education]*, 4(1), 227-250. <http://doi.org/10.33400/kuje.843306>
- Sakarya Maden, S. (2009). Sprachunsicherheitsgründe türkischer Deutschstudierender im Gebrauch der Präpositionen im Deutschen. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi [Trakya University Journal of Social Science]*, 11(2), 41-62. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/trakyasobed/issue/30226/326372>
- Sakarya Maden, S. (2018). Türkçede edat veya ilgeç kavramı ile karşılık bulan Almancada Präposition olarak adlandırılan sözcüklerin kullanımı ile ilgili hataların nedenlerine ilişkin bir araştırma. In H.A. Başal, Y. Ulutürk & M. N. K. Öner (Eds.), *Edebiyat, Eğitim, İktisat ve Mühendislik* (pp. 133-158). Ankara: Berikan Yayınevi.
- Scherer, C. (2006). *Korpuslinguistik*. Heidelberg: Universitätsverlag Winter.
- Schmidt, C. (2022). Korpuslinguistik und Mündlichkeit. Methodische und technische Herausforderungen bei der Erstellung eines fachspezifischen Korpus zur Verständigung über Literatur im Deutschunterrichtsdiskurs auf der Grundlage archivierter Transkripte. *Korpora Deutsch als Fremdsprache 2(1)*, 81-94. doi: <https://doi.org/10.48694/kordaf-55>
- Schröder, U., Araújo-Filho, M. A. A. & Barbosa, A. F. (2014). Die metaphorische Bedeutungsvielfalt von Präpositionen im DaF-Unterricht an brasilianischen Hochschulen. *Zeitschrift für Interkulturellen Fremdsprachenunterricht*, 19(2), 146-170. <https://zif.tu-journals.ulb-tu-darmstadt.de/article/id/2315/>
- Selmani, L. & Müsnter, W. (2022). Lokalpräpositionen im L2-Erwerb-Albanischsprachige DaZ-Lerner in Aktion. *Zeitschrift Korpora Deutsch als Fremdsprache*, 2(2), 93-121. <https://doi.org/10.48694/kordaf.3547>
- Sönmez, V., & Alacapınar, F. G. (2018). Örneklendirilmiş bilimsel araştırma yöntemleri. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Tahiroğlu, B. T. (2010). Derlem, bilgisayar destekli sözlük bilimi, eş dizimlilik ve otomatik terim çıkarımı. *Türk dili araştırmaları yillığı belleten [Yearbook of Turkic Studies – Belleten]*, 58 (1), 183-197. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/belleten/issue/32740/363427>
- Tognini-Bonelli, E. (2001). *Corpus linguistics at work*. Amsterdam: Philadelphia.
- Toprakçı, E. (2016). Eğitimbilim Pedagojisi içinde *Eğitimbilim Pedagojisi*, 130-173. (Ed.: Erdal Toprakçı) Ankara: Ütopya Yayınevi
- Toprakçı, E. (2017). Sınıf yönetimi Ankara: Pegem Yayıncılık (3.Baskı)
- Vardar, B. (2002). Açıklamalı dilbilim terimleri sözlüğü. İstanbul: Multilingual.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2018). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayıncılık.